

Монгуш — Барыш-Хемчи-
да «Барыш» совхозун кой

ССРЭ-ний Дээд Соведин Президиумунда

Китти — Каа-Хем района «Октябрь тыны» колхозтун саанчыны.

Отур-оол Оюпова — Садым-оолду Тес-Хем района «Тес-Хем» совхозту чыгышчыны.

Урку-Кен Сайымович Садым-оол — Тес-Хем района «Тес-Хем» колхозтун хойжугу.

Сергей Долгунов — Седен-оолду — ИКММ Тадым районунун секретары.

Сергей Чымыл-кысая Седен-оолду району «Кымыл туу» колхозун даргазы.

Сат Кочукупанович Седенжыны — Тес-Хем района «Х Улгу хурал» колхозтун хойжугу.

Мария Сопнаева — Серенмаамы — Иск-Хем района «Искра» колхозтун аяаччыны.

Василий Чыраевит Сулузду-оолду — Тадым района «Тинчелте» совхозун чыгышчыны.

Сейдина Талы-Хеелая Тавааны — Тес-Хем района «Чодураа» колхозтун хойжугу.

Саматмаа Кузуркулова — Тастар-тыны — Каа-Хем района «Кымыл туу» колхозтун саанчыны.

Полина Елдонкумова — Формованы Бий-Хем района «Адым» колхозтун аяаччыны.

Наа-оол Хуровит Хертеня — Кызыл хоорайда «Сукпан» совхозтун куру сүрүктү.

Орбул-оол Демиргозович Хомушуну — Барыны-Хемчик района «Большевик» колхозтун хойжугу.

Чамнай Алап-оолович Хомушуну — Бай-Тайга района «Тазал» совхозтун ийек даргаччыны.

Топай Тагуракович Чабакты — Тадым района «Тинчелте» совхозтун хойжугу.

Хомушук Чудулович Чыргалды — Барыны-Хемчик районун «Барды» совхозунда бригадир.

Авастасия Иванова — Чистабаеваны — республиканың негиз аялчыгы дуржулга стаяншында аялчынын комитетинин даргаам.

Чинжит Кен-оолович Чымылжыгы — Эралл района Лейля атыг колхозтун хойжугу.

Киррал Козурунович Шоожуну — Кызыл хоорайны «Тере-Хал» колхозунда бригадир.

Кускуте Барковит Шымты — Барыны-Хемчик района «Барды» совхозтун хойжугу.

Чинжит-оол Санчаевит Ямааны — Каа-Хем района «Октябрь 30-тыны» колхозтун хойжугу.

ХУНЧЕ УТКУШТУР

ТУРАСКААДЫГ

ОКНМ, СЕРЖ, ТОЛ

Кудушкен курган чорая,
 Далай ышкан, оюнтул кузю,
 Даштык баш тарап, чүдүл
 Даштыг терге озу ышкан,
 Даштыктыла тоңу чорая,
 Чалгыс кижил дидимгенше,
 Кожакарга чоргалар бедил,
 Сарыг хүннүз өззөн кайгал,
 Хостуг тынып харан тутуш,
 Уузу эвес, чодлак сунгып,
 Шүүзүп эвес, тырып боттуш,
 Шүүрүткөн заир күштүш,
 Уугу соруш сүрөктанган,
 Монге шап дег мөкс кижил,
 Мөөрүртүп, сүзүлгөжө
 Карастарын ишүрүткөжө
 Кайгал алган харан турган,
 Кожакарга бедик кижил,
 Одуз сунган башаанпакан
 Козу көгү тургалтуш,
 Дешти берген ышкан болган
 Оң идай сунар болза,
 Остарыгыла чүчүктүш,
 Оштонго чыгып, шыгыла дег,
 Салым шайкын шыгыла дег,
 Холун сунган тырып киян,
 Кожакардан хараптага,
 Чалык, чатысга кара бузду
 Чалыг ышкан херил берген
 Саян дагыч чазымарган,
 Чарылды дег домдарарган,
 Эснериде шамук сүзгүл
 Өсүрүп шашкунурулаан,
 Эзим диди оңмек чала,
 Эш тырткан кырляе дег,
 Калбак берүр ажарга-ла
 Хезик адын чымал ышкан

ШҮЛҮГЛЭЛ

Хайралыг чуртгуд күжү
Хэзидстелген, ажытталган,
Шагныг кыдын доозуулуга
Чайынналбас болу берген.
Чортоар көргөн мерген кижн
Бедик жерге бодол кээрге,
Медерелге сээниеткен
Чоюнүд күжү булгап үнөр,
Хырын тодуг, аштаан пил
Кызыл өмштен сегиржип аар,
Бүгү-ле Русь, үгөр боо дег.
Бүзгүрдү бээр мышкап болган.

НАИГН ЫРЫ

Сайлым эрик. Кургаг бұзук
Сәдырдыр дөгжал кыппан.
Хорұлаштың хайымды дег,
Коталда пай хайлым турган.
Чарык баштыг чоздак дауа
Пақтап алып дыма-ла элчюк
Салдыг чаактыг кара аймак
Маспаактылым озуршукан.
Оттун кезеон эде тыргый,
Орус кыжаз сөгген ортак:
«Боругар тур, көрем, Ныла,
Бу хүн тайды хайырлар боор».
Сарадак дег калаак хал
Саядлайган бедик кыш
Кастаркым ямгертер кыш
Каттырмазан: «Ныан, Ныан!
Бола ожу, — олча ожу,
Бу чер чалы эвес ныла.
Хакас эвес отур бар-дыр».

Атам, атам, дайырың
Ардан турган аты кирген...»
Эске терге хоргал тыпкан
Өбгө ала төөгүптөргө,
Мунгарга хөи сайыр ууну
Буудаталдыр хөмө келген.
Эрес кийи ала дөгөбөй,
Зален уяи өбөгөнөй
Бахыш чорсаа көдүрүпкөн:
«Бахыт эсе, мактал-дыр ол!»
Пугачёвту, Разлини,
Маркс билс Изюльсти
Мунгар аты ала ташып,
Балдырмита дымчыг туруп,
Сарыг башын төрөдериңиз
Салгыжымды агын көргөн,
Пылачынин сөөстөрүн
Низт көс дөг күжүн билген.
...Сайлым эрик. Ада өшкөн.
Сава-сапта шыгактаттым.
Ийи өнүк чүткешкени
Ийин куду башып баттам.
Борца даштар азымга
Борбанадыр чеген арат,
Салгыжымда огул кышкан,
Саат чокка чоруп орган.
Даштар баштап чыкк башкан
Пылаз база сөгкүл хангап:
Идегизди эшитп боору
Таяк эки — чорүүч чотур!

ҮШКҮ ҮРҮ

Чамбы динти дескндирген
Чайгар бддн, бдллнне кш
Шалын, шалын элалн катган,
Салын шыймын айтпн катган.
Шалднелнн салынн хонун
Бдлндрнелнн эрте берген.
Соскур, мерген ондун-биле
Без эарт байырлашкан;
Язм-сөөгүн уткан ышкан,
Ары чонга чурта тутчун,
Ялым-буру салын каткан,
Ымчалал-салын калган.
Ымчалал-ла чоргаар ончун
Ыран чоруй барбаан ышкан,
Кожакгарла бдлнн алган
Кожка чурттан чораян ышкан,
Сугтур чалыстан дамдылар
Шурулаштыр шуужун баткан,
Шумь хеминн кылалар
Сугтур чалыстан ышкан.
Элейтен юм эамн, тайга
Элдеп чуктен хурусленн,

Эртн багай амьдралд
Зөвлөснийн чорлу тургал.
Чалгыс-ла арат ойгын-ойгын
Саян дагд эрхт дөс көөр:
Кожгарайа бедик киж
Холун сунгах барааннапнак;
Дээр көрү торгулаштыр
Дештн бөөргө, элэй сунгах;
Октархайнч түрөөн туткат,
Шалгын махын нигтгел азыр,
Салым тшыйын дөс тшяр...

Ол өлчүр — Ленин ол,
Чамбы дилке чаа күшүд
Чайлан үгетг эгези ол!

Алдым-оол ДАРЖАА.

Конкурстун бирги ээлчээний түннели

РСФСР-нин Министрлер Чөвүдө
нин чанында Парлаалга талазы-бий
комитет болгаш РСФСР-нин Чыры
дыныкшын министрстводу совет э
ге-чагырганын 50 чылы база Вла
мир Ильич Ленинниң төртүүнге-
100 чыл болур оюнга турсаага
тургаларга эң эки чечен чоралга дэ
ийи чыл дуусаалыг (1965—196
бүгү-эвилел конкурсуун эртири
турар.

Нигитиледин революсчу чаары
галарын көрсүскен, чаа амьндары
туугууту турарын база коммуни-
лэш демисиле көрсүскен чогаал-
дарын уругтары болгаш анык а-
кениг туугузары конкурстун сору-
газы ол.

1965 чылда конкурсна кир-
гиз 555 чогаалдарын жюри көргөн. 4
чогаалдарын авторлары — чога-
алчылар, журналистер, башкылар, ул-
аимды-агыйлыын болгаш культу-
рын өскө-даа ажылдагачылары. Дү-
жугалдыг литераторлар-биле че-
гелештир чаа-ла эгелен чорутул-
ган конкурска киришкен.

ЖЮРИНИҢ ДОКТААТКАНЫ БОЛЗ
Бирги шаңналдар
«Хем ынды талыгырда» деп те
жузу дээш Ю. Боринцке, «Кайга

чытыгы чыл» деп тоожузу дээш М. Пржежаевата тысыр.
Ийиги шаңчалдар
«Ийн катар ийн дөрт» деп тоожузу дээш С. Георгиевскалга, «Бял далай, ак парохол» деп тоожузу дээш Г. Машиниге, «Чал төрөлү» деп тоожузу дээш Н. Зрайга тысыр.
Ушкун шаңчалдар
«Боял Олгага, Ола Колга бижан» деп тоожузу дээш А. Алексинге, «Асфальтлага чуруктар» деп тоожузу дээш Г. Голыакниге, «Зруг болгам пиццелет» деп романы дээш В. Киселевца тысыр.

МАР

«НАПЫРАЛ»: «Уссу шеверлер
дыкче уткуй бар чор мен» (1-гл. 2)

«КАА-ХЕМ»: Туралаан-на орте кадыны» 12.30, «Лебедевке удур. I»
«ЕНИСЕЙ»: Уругларга дириг-чу даашкын» 3.30, 5.30, 7.30, 9.20 шакт.
«ВОСТОК»: Киночымыз 10, 11.30, 1.15, «Далайың төлдери» 3

Мантал шаңналдар
«Шкипер Харвейяңка чажымы»
деп публицистиң тоожузу дээш
1. Вилкон болгаш Я. Сухотин олар-
га, «Ачаңны манап тур мек»
деп тоожузу дээш В. Воинович, «Гу-
та» деп тоожузу дээш З. Журавлева
га тыпыс. «Чурттагы дугайын»
«Асказатар» база «Клавдиича» деп
тоожузу дээш В. Морозовага, «Ракет-
никтер — аки улус» деп тоожузу
дээш В. Петровка тыпыс.

Редактор Н. К. КУДАЖИ.

ДАШТЫКЫДА

СОРУК КИРИКЧИ ПЕРСПЕКТИВАЛАР

ПРАГА. СЭКП-ийн XXIII съездин биедэтгэсэн болгож ССР-ийн эх ажил-агийн хөгжлүүдийн цаа бич үхэ плангийн тазы-биле реставрат төлөвсн чин үгүүлэллэн көрүн туурайнда материаллар хөхөхөхөөх паркталлын арынарында кол үерл ээлл туурай. БН-ийн XXIII съездин бүт дөлсөгсөөх үгүүлүр үжүр-уудалл болууш, коммунист нийтлэлдн цагай идеалын боттандарын үгүүлүр туура цаа бэзлм болуур дөрвөн сүүлчлэр дээр.

София. Лениннинг узгүр партияларын XIII съездин СССР-де коммунистик тургузушкунга чаа чутура уе-чаа болур. Съезд кайгаканга коммунисттеринин түнелдеринин тургуру болган совет экомомиянын, бутулуш нитидедеги улам майгыш шапкын келюрулушкунчүгү сорук кичет перспективаларын айтып бээр деп, «Отечествен фронт» солтун

Чад совет беш чылым чедизиникинг күүсөттинери бүгү дегелерге док уулу уузу-дуалыг болган кампаилем-биле чарыкча бурунгаар угуу дери баяым болур деп, солун үргүчүлүм бижион.

БУДАНЕШТ. СРКН-ИН XXIII сездизияни ажитынар хүнү чообуш-тан тудум-па ол бодолушкунга сонугал Венгрияга улам улагалы тур.

Сездизин Директиваларынын талачы-биле Совет Эзилдинде чорун-чар дегелерге чугаа-ажылгаыни дугайы «Непсабадинга» солун би-тир тур.

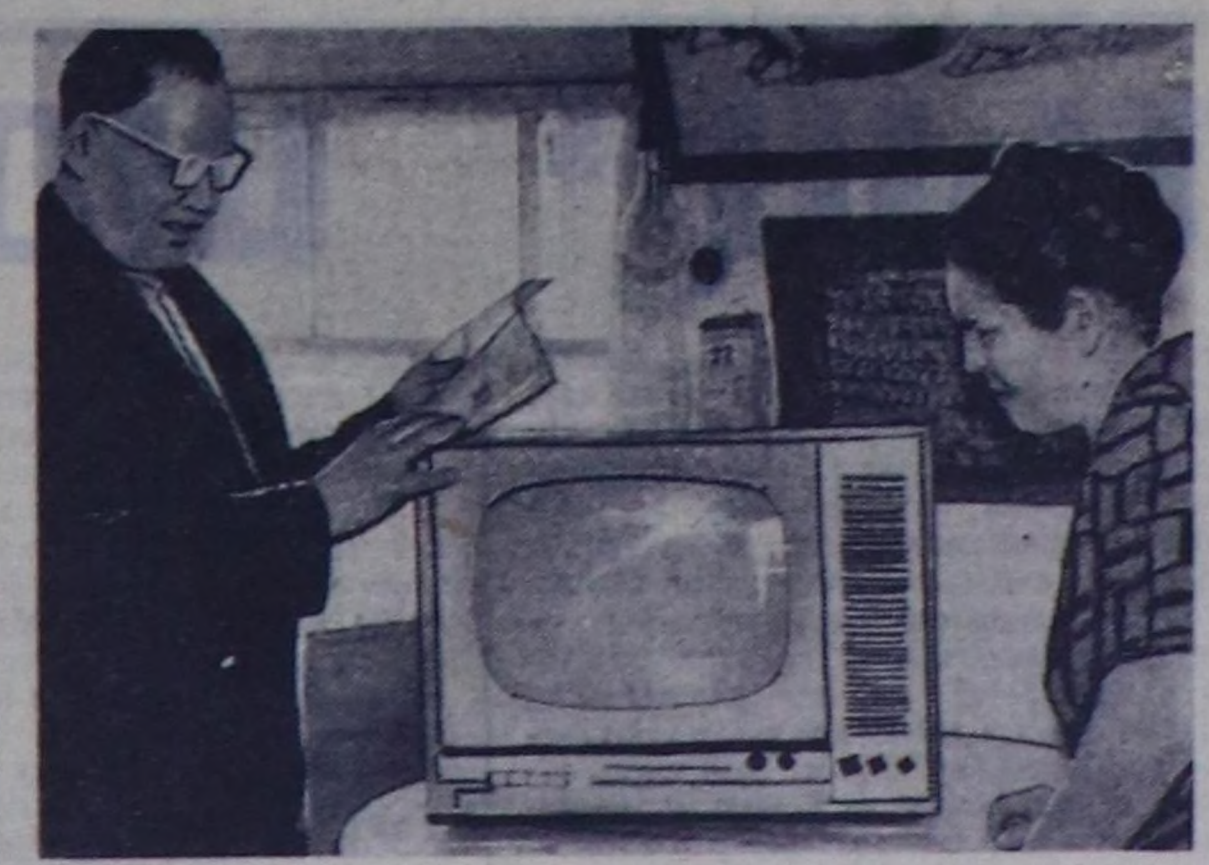
Директивалар-биле холбоштыр совет кедээ **ЖЫЛ-агыянын** изгүлүд-

Нарийн айтгальданыг "Сабад фальд" соолон чирьтлал.

НАРИЖ. СЭЖН-ийн ам болур сөөдэйн бүгү дөлөгөйнийн кичээгөйнийн дэлдэлт сөнүрүлгэнийн болулар аргилд деп, Францу коммунистийн партианын чингине секретары В. Роше мөдгөлэлт. Сөөдэнийн киржячкылар сөөгү чыларда оруттууган ажылдын түнөөдөрийн үндүр болган ба беш чыг шалындын директиваларын хүлээ алып деп дөлөгөлэлт.

Рошенин айтканы болза, «бо шийтпирлер аажок улуг ужурауг болуур».

«Умандын» союзу партия медегелдиге ФКН-ин чингине секретариат медегелдиге болза, «60 минитлерин чурттуу бугу экономикалыгын» да, ингити бээр дээринге буздуурз ужурут. Социалист системанын чыгыс кувертилер улан илдеринчеги угалдыр совет экономиканын туру угалдыг болза планнашкынн экижер - талазы-биге хемчеглеринин угалдыг сымдыгында, В. Рошенин медегелдиз: «сымчантаг социалист угуулыгын кел сорудузы болур кижилеринг заагай чорун бемде ил талка хушпадызы» (СЗТА).

Биэтин республикамын пайысмааны Кымыл хоорайда телевидени
бэтин баштайгы шенедэ ажылын эгелэр. Мичаганш хоорайнын чүт
тачылары №1 үлөтүр барааннарымыл магазининде телевизорлар
садып ал турарлар. «Радий», «Спутник», «Волхов» деп үлүг, биче экран
нык телевизорларым элээн хөй мызгыгчылар саташ, бажындарыла түт
гускунал алыаан. Пенсияонерлар Илья Гаврилович Комиссаров, Иван
Степанович Обухов эркен дыштанар түнкө «Радий», «Волхов» деп те
левизорлары садып алганлар.

ЧУРУМТА: И. Обухов садып алган телевизорун кадайы-биле кады к
рүп турарым.

Фото В. Рачковскийи.

Фото В. Рачковский.

Бызыл, Шетиякин—Кравченко кудумчуз, бажың № 3.ТЕЛЕФОННАР: Редакторнун 24-63, редакторнун оралакчыларынын 35-24, 25-38, харысалгалык секретарьяны 23-35, ортпжи амырал килдизини 23-54, агитация болгаш пропаганда килдизини 37-13, казээ ажы-агый килдизини 21-47, четтүр килдизини 22-64, чыгаа, ажыдыч болгаш корреспонденттерин база совет тургузат болгаш амырал килдизини 21-27, иштиң информация килдизини 20-60, бухгалтерияны 31-75, корреспонденттерин 27-41. Сөзүң көзбей болганга 32-75 телефонча даялаар.

Тыңа АССР-нин Министрлер Чокусуна чакырылган парламент өкүлдеринин типографиясы.

TC-00547